

Meld. St. 13

(2021–2022)

Melding til Stortinget

Årsmelding 2021 for pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer

*Tilråding frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet 22. april 2022,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Støre)*

1 Innleiing

Lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemmer (stortings- og regjeringspensjonsloven) blei sett i kraft 1. januar 2012. Frå same tidspunkt blei desse lovene oppheva: lov 14. desember 1951 nr. 11 om pensjonsordning for statsråder og lov 12. juni 1981 nr. 61 om pensjonsordning for stortingsrepresentantar.

Stortings- og regjeringspensjonsloven § 8-1 lyder slik:

«Pensjonsordningen administreres av Statens pensjonskasse. Pensjonskassen skal senest seks måneder etter at regnskapsåret er avsluttet, utarbeide en beretning om virksomheten i siste regnskapsår. Beretningen utarbeides for departementet og forelegges Stortinget.»

I samsvar med denne føresegna legg Arbeids- og inkluderingsdepartementet fram ei melding om utviklinga i pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer i 2021. Meldinga inneheld ei oversikt over dei viktigaste ytingane i pensjonsordninga etter nye og gamle oppteningsreglar, og ei oversikt over utviklinga i ordninga i 2021.

2 Om pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer

Dei tidlegare pensjonsordningane for stortingsrepresentantar og statsråder blei 1. januar 2012 erstatta av éi pensjonsordning. Alderspensionen i den noverande pensjonsordninga er basert på dei same prinsippa som ny alderspensjon i folketrygda, og pensjonen blir gitt som eit direkte tillegg til alderspensjonen frå folketrygda.

Dette inneber mellom anna at alderspensjonen er endra frå ei bruttoordning basert på sluttlønn, til ei nettoordning basert på opptening i alle år som stortingsrepresentant og regjeringsmedlem. Hovudtrekka i den noverande pensjonsordninga er forklart i punkt 2.1. Rett som er tent opp i dei to tidlegare pensjonsordningane er vidareført i den nye ordninga. Hovudtrekka i desse ordningane er forklart i punkt 2.2 og punkt 2.3.

2.1 Hovudtrekk i pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer

- Alderspensionen blir opptent ved at medlemene kvart år byggjer seg opp pensjonsrett i form av ei pensjonsbeholdning. Oppteninga utgjer ein fastsett prosentdel av inntekta til stortingsrepresentanten eller regjeringsmedlemer. Opp-

teninga utgjer 6,03 prosent av inntekta opp til 7,1 gonger grunnbeløpet i folketrygda (G) og 24,13 prosent av inntekta mellom 7,1 G og 12 G (G per 1. mai 2021 = 106 399 kroner). Pensjonsbeholdninga blir regulert med lønnsvekst fram til alderspensjonen blir teken ut.

- Den årlege alderspensjonen blir rekna ut ved å dele den opparbeidde pensjonsbeholdninga på eit delingstal. Delingstalet reflekterer forventa attståande levetid på det tidspunktet ein tek ut pensjonen. Delingstala er utforma slik at pensjonen blir levealdersjustert på same måte som i folketrygda.
- Alderspensjonen kan takast ut fleksibelt, tidlegast frå 62 år, i hovudsak etter dei same prinsippa som i folketrygda. Dersom pensjonen ikkje er teken ut innan vedkomande fyller 75 år, skal pensjonen uansett betalast ut frå og med månaden etter fylte 75 år. Arbeidsinntekt og pensjon kan kombinerast utan at pensjonen blir avkorta.
- Før utbetaling blir opptent rett regulert årleg i samsvar med lønnsveksten. Fram til 2021 blei alderspensjon under utbetaling regulert i samsvar med lønnsveksten, og deretter trekt frå 0,75 prosent. Frå 2022 blir alderspensjon under utbetaling regulert med eit gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Det vil seie at ein følgjer dei same prinsippa for regulering som i folketrygda.
- Pensjon som er opptent etter dei nye reglane, skal ikkje samordnast med andre pensjonsyttingar.
- Det er gitt overgangsreglar som sikrar rett opptent etter den tidlegare pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og den tidlegare pensjonsordninga for statsrådar. For dei som har opptening etter både gamal og noverande pensjonsordning, er det reglar om at samla pensjon ikkje skal overstige ein utrekna maksimal pensjon. Stortingsrepresentantar som ikkje hadde opptent rett til pensjon før 1. oktober 2009, og regjeringsmedlemer som ikkje hadde opptent rett til pensjon før 1. januar 2012, får opptening etter den noverande ordninga frå 1. oktober 2009. Dei noverande reglane fekk verknad for andre medlemer frå 1. januar 2012.
- I lov om ny uførepensjon frå 7. mars 2014 nr. 5 blei reglane om uførepensjon for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer endra med verknad frå 1. januar 2015, og tilpassa nye reglar som samstundes blei vedtekne for Statens pensjonskasse. Endringane inneber mellom anna at også uførepensjon er lagt om til ei nettoytting. Pensjonen blir gitt som eit tillegg

til uføretrygda frå folketrygda, og skal ikkje samordnast med andre pensjonar og trygder. Det er òg gitt nye reglar om avkorting av uførepensjon mot arbeidsinntekt. Når skatteoppgjeret er klart, kontrollerer Statens pensjonskasse om det er utbetalt korrekt uførepensjon. Er det utbetalt for mykje eller for lite pensjon, skal det gjennomførast eit etteroppgjer. Det blei vedteke at dei som hadde uførepensjonar under utbetaling skulle overførast til nytt regelverk frå 1. januar 2015.

- Etterlatnepensjon blir i hovudsak gitt etter reglane i lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse.

2.2 Hovudtrekk i den tidlegare pensjonsordninga for stortingsrepresentantar

- Personar med rett i den tidlegare ordninga for stortingsrepresentantar, får dette vidareført i eit kapittel i den nye lova.
- Alderspensjonen er ein bruttopensjon som blir samordna med andre pensjonsyttingar etter samordningslova.
- Full alderspensjon blir gitt etter 12 års oppteningstid og utgjer 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Dersom oppteningstida er kortare, blir pensjonen redusert i samsvar med dette. Pensjonsgrunnlaget er basert på tidlegare årleg bruttogodtgjersle for stortingsrepresentantar.
- Pensjonsalderen er 65 år. Ein kan få alderspensjon tidlegare når summen av alder og oppteningstid i den tidlegare ordninga fram til 1. januar 2012 er minst 75 år (75-årsregelen). Dette gjeld likevel ikkje dersom vedkomande har eller får inntekt som overstig ei inntektsgrense.
- Alderspensjon kan ikkje ytast så lenge vedkomande er medlem av regjeringa eller Stortinget. Det same gjeld den som er tilsett i statleg eller kommunal teneste i minst 80 prosent stilling eller har minst 80 prosent stilling som kommunalt ombod.
- Alderspensjonen som stortingsrepresentantar har rett til mellom 65 og 67 år, kan tidlegast takast ut frå 62 år. Summen av alderspensjon for perioden 65–67 år blir fordelt på perioden frå pensjonen blir teken ut til 67 år. Alderspensjon som blir teken ut etter denne føresegna, kan ikkje takast ut samtidig med alderspensjon etter 75-årsregelen.
- Alderspensjonen blir levealdersjustert frå fylte 67 år for personar som er fødte i 1943 eller seinare.

- Før utbetaling blir opptent rett regulert årleg i samsvar med lønnsveksten. Fram til 2021 blei alderspensjon under utbetaling regulert i samsvar med lønnsveksten, og deretter trekt frå 0,75 prosent. Frå 2022 blir alderspensjon under utbetaling regulert med eit gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Det vil seie at ein følgjer dei same prinsippa for regulering som i folke-trygda.

2.3 Hovudtrekk i den tidlegare pensjonsordninga for statsrådar

- Også rett i den tidlegare pensjonsordninga for statsrådar er vidareført i den nye lova.
- Alderspensjonen er ein bruttopensjon som blir samordna med andre pensjonsytningar etter samordningslova.
- Ei tenestetid på tre år gir årleg ein alderspensjon på 42 prosent av pensjonsgrunnlaget. For kvart tenesteår frå tre til og med seks år blir satsen auka med fem prosentpoeng. Full pensjon etter seks tenesteår utgjer då 57 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er basert på tidlegare årleg bruttoinntekt fastsett for statsrådar.
- Pensjonsalderen er 65 år. Alderspensjonen eit regjeringsmedlem har rett til mellom 65 og 67 år, kan tidlegast takast ut frå 62 år. Summen av alderspensjon for perioden 65–67 år blir fordelt på perioden frå pensjonen blir teken ut til 67 år. Alderspensjon som blir teken ut etter denne føresegna, kan ikkje takast ut samtidig med alderspensjon etter 75-årsregelen for stortingsrepresentantar.
- Alderspensjon kan ikkje ytast så lenge vedkomande er medlem av regjeringa eller Stortinget. Det same gjeld den som er tilsett i statleg eller kommunal teneste i minst 80 prosent stilling eller har minst 80 prosent stilling som kommunalt ombod.
- Alderspensjonen blir levealdersjustert frå fylte 67 år for personar som er fødte i 1943 eller seinare.
- Før utbetaling blir opptent rett regulert årleg i samsvar med lønnsveksten. Fram til 2021 blei alderspensjon under utbetaling regulert i samsvar med lønnsveksten, og deretter trekt frå 0,75 prosent. Frå 2022 blir alderspensjon under utbetaling regulert med eit gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Det vil seie at ein følgjer dei same prinsippa for regulering som i folke-trygda.

3 Utvikling i 2021 for pensjonar opptent som stortingsrepresentant

Totalt 381 personar fekk ved utgangen av 2021 pensjon på bakgrunn av tidlegare oppteningstid som stortingsrepresentant (alderspensjon, uførepensjon eller etterlatnepensjon).

3.1 Alderspensjon

Ved inngangen til 2021 var det 281 alderspensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore ein avgang på 16 personar og ein tilgang på 17 personar. Per 31. desember 2021 var talet på alderspensjonistar derfor 282 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt alderspensjon var 16 379 kroner per måned. Kvinner fekk 16 606 kroner, medan menn fekk 16 267 kroner.

I 2021 tok 17 personar ut alderspensjon i ordninga for første gong. Av desse var fem kvinner og 12 menn. Gjennomsnittleg uttaksalder var 68,3 år for kvinner og 67,5 år for menn. Samla sett var den gjennomsnittlege uttaksalderen 67,7 år. Gjennomsnittleg uttaksalder for stortingsrepresentantar varierer frå år til år, sidan talet på uttak er lågt.

Gjennomsnittsalderen for alle alderspensjonistar i ordninga var 76,8 år for kvinner og 76,2 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 76,5 år.

3.2 Uførepensjon

Ved inngangen til 2021 var det to uførepensjonistar i ordninga. Det har ikkje vore avgang eller tilgang på personar med uførepensjon i løpet av året. Per 31. desember 2021 var talet på uførepensjonistar to personar.

Gjennomsnittleg utbetalt uførepensjon var 17 509 kroner per måned

Uførepensjon blir ofte innvilga med verknad tilbake i tid. Det kan derfor framleis bli innvilga uførepensjon som gjeld for 2021.

3.3 Etterlatnepensjon (ektefelle- og barnpensjon)

Ved inngangen til 2021 var det 106 ektefellepensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore ein avgang på 13 personar og ein tilgang på fire personar. Per 31. desember 2021 var talet på ektefellepensjonistar derfor 97 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt ektefellepensjon var 8 513 kroner per måned. Kvinner fekk 8 298 kroner, medan menn fekk 11 232 kroner.

I 2021 blei fire personar innvilga ektefellepensjon. Gjennomsnittleg uttaksalder var 76,6 år. Gjennomsnittsalderen for alle ektefellepensjonistar i ordninga var 83,3 år for kvinner og 84,9 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 83,4 år.

Ved inngangen til 2021 tok éin person imot barnepensjon. Det har vore ein avgang i løpet av året. Per 31. desember 2021 var det derfor ingen som tok i mot barnepensjon i ordninga.

3.4 Rekneskap for 2021

Pensjonane blir dekte over kapittel 41 «Stortinget». I statsrekneskapen blei det utgiftsført 69 999 316 kroner til pensjonar. Dette er ein liten auke frå 2020. Administrasjonskostnadene var 1 458 881 kroner. Dette er også ein liten auke frå 2020.

4 Utvikling i 2021 for pensjonar opptent som regjeringsmedlem

Ved utgangen av 2021 fekk totalt 106 personar ein pensjon frå pensjonsordninga på bakgrunn av tidlegare oppteningstid som regjeringsmedlem (alderspensjon, uførepensjon eller etterlatnepensjon).

4.1 Alderspensjon

Ved inngangen til 2021 var det 75 alderspensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore ein avgang på sju personar og ein tilgang på ein person. Per 31. desember 2021 var talet på alderspensjonistar derfor 69 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt alderspensjon var 12 051 kroner per måned. Kvinner fekk 13 112 kroner, medan menn fekk 11 192 kroner.

I 2021 tok ein person ut alderspensjon i ordninga for første gong. Gjennomsnittleg uttaksalder for statsrådene varierer frå år til år, sidan talet på uttak er svært lågt.

Gjennomsnittsalderen for alle alderspensjonistar i ordninga var 76,4 år for kvinner og 79,4 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 77,9 år.

4.2 Uførepensjon

Ved inngangen til 2021 var det ingen uførepensjonistar i ordninga. Det har ikkje vore avgang eller tilgang på personar med uførepensjon i løpet av året. Per 31. desember 2021 var det derfor ingen uførepensjonistar i ordninga.

Uførepensjon blir ofte innvilga med verknad tilbake i tid. Det kan derfor framleis bli innvilga uførepensjon som gjeld for 2021.

4.3 Etterlatnepensjon

Ved inngangen til 2021 var det 31 ektefellepensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore ein avgang på ein person og ein tilgang på fem personar. Per 31. desember 2021 var talet på ektefellepensjonistar derfor 35 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt ektefellepensjon var 8 509 kroner per måned. Kvinner fekk 8 740 kroner, medan menn fekk 7 352 kroner.

I 2021 tok fem personar ut ektefellepensjon i ordninga for første gong. Alle var kvinner. Gjennomsnittleg uttaksalder var 73,2 år. Gjennomsnittsalderen for alle ektefellepensjonistar i ordninga var 81,9 år for kvinner og 71,6 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 80,1 år.

Ved inngangen til 2021 var det to personar som tok imot barnepensjon. Det har vore ein avgang og ein tilgang på barnepensjon i løpet av året. Per 31. desember 2021 var talet på barnepensjonistar derfor to personar.

Gjennomsnittleg utbetalt barnepensjon var 4 371 kroner per måned.

4.4 Rekneskap for 2021

Pensjonsordninga for regjeringsmedlemer blir gitt tilskot til under kapittel 612 «Tilskudd til Statens pensjonskasse». I statsrekneskapen blei det utgiftsført 14 823 488 kroner til pensjonar. Det er en liten auke frå 2020. Administrasjonskostnadene utgjorde 349 422 kroner. Dette er også ein liten auke frå 2020.

5 Sentrale hendingar i 2021

Det blei utført inntektskontroll på alle som tok imot pensjon etter 75-årsregelen. Denne regelen gir stortingsrepresentantar som har oppteningstid i den tidlegare pensjonsordninga for stortingsrepresentantar moglegheit til å ta ut pensjon før 65 år. Inntektskontrollen på dei seks som tok imot pensjon etter 75-årsregelen blei utført i byrjinga av 2021. Kontrollen gjaldt for inntektsåret 2019.

Hausten 2021 vart det gjennomført etteropp-gjer for uførepensjonistar som ut frå skatteopp-gjeret for 2020 hadde fått utbetalt for mykje eller for lite uførepensjon.

Stortinget fatta i 2021 vedtak som ga ei særskild regulering i 2021 for mellom anna alders-

pensjon frå folketrygda og alderspensjon frå pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

Tilråding frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet 22. april 2022 om Årsmelding 2021 for pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer blir send Stortinget.

